
EDUCATION IN THE EUROPEAN CONTEXT

Elena Oliviana Epurescu, Assist., PhD, Politehnica University of Bucharest

Abstract: A series of objective factors make EU the main partner of Romania: the geographical positioning, the complementarity and economical potential, as well as the historical evolution of the legal and educational framework.

The objectives of Romanian association with EU are the following:

- *endorsing Romania's efforts to economical development and strengthening its democracy;*
- *liberalization of goods, services, capital and persons circulation;*
- *creating the framework for economical, social, financial, educational and cultural cooperation development;*
- *creating the institutional framework for having a strong political and inter/multicultural dialogue.*

We believe that this issue, through the way it was conceived and realized, will focus the attention and the interests on the problems, subjects and topics that regard intercultural education in the EU structures.

Keywords: intercultural education, european education, European integration

Motto: "Pregătește-te continuu pentru integrare"

1. Delimitări conceptuale

Motto: "Pregătește-te continuu pentru integrare"

Aspirația României, deopotrivă cu cea a școlii românești, de a se integra în Uniunea Europeană, este expresia firească a identității de idealuri, valori și principii, a vocației sale de țară democratică, profund ancorată prin tradiții, cultură și civilizație, în spațiul unic european.

Remarcabilele transformări democratice au deschis pentru România și în special pentru învățământul românesc o serie de noi perspective și oportunități de integrare europeană.

Utilitatea și oportunitatea integrării în Uniunea Europeană vizează aspecte mai mult decât evidente, în concordanță cu realitățile actuale și satisface nevoia imperativă a societății de a se alinia și integra cu succes la structurile de resort ale Comunității Europene.

Prin urmare, un sistem de educație și formare, adaptat noilor realități promovează și valorifică prin conținuturile pe care le derulează următoarele mesaje-cheie susținute de Consiliul Europei și Statele Membre:

- *mesajul 1*: Garantarea accesului universal și continuu la învățare pentru a se forma și reînnoi competențele necesare pentru o participare susținută la societatea cunoașterii.
- *mesajul 2*: Creșterea vizibilă a nivelului de investiții în resursele umane în vederea valorificării valorii celei mai importante a Europei, anume, oamenii săi.
- *mesajul 3*: Dezvoltarea metodelor și contextelor de predare și învățare necesare pentru a se asigura educația permanentă.
- *mesajul 4*: Îmbunătățirea semnificativă a modalităților în care participarea și rezultatele educației sunt înțelese și apreciate, cu precădere educația non-formală și cea informală;
- *mesajul 5*: Asigurarea condițiilor ca fiecare să poată avea acces cu ușurință la informațiile de calitate și la sfaturi privind oportunitățile de educație pe tot cuprinsul Europei și pe tot parcursul vieții.
- *mesajul 6*: Oferirea oportunităților de educație permanentă cât mai aproape posibil de beneficiari, în propriile lor comunități și sprijinite prin echipamente tehnologice oriunde se impun.

Aceste mesaje-cheie devin obiective ale aderării școlii românești la Uniunea Europeană; motivează dar și obligă, în egală măsură, sistemul de învățământ să se alinieze la standardele de viață și muncă promovate de Comunitățile Europene.

Pe această linie de conduită se înscriu și preocupările privind programele de formare și educație interculturală, identificarea unor strategii coerente și măsuri practice de educație pentru toți factorii implicați.

Programele privind integrarea europeană încearcă să răspundă nevoii de a cunoaște și înțelege mai bine cerințele și principiile integrării, de a participa la proiectarea și implementarea programelor educaționale ale Uniunii Europene.

Concluziile demonstrează că Europa a intrat în mod indiscutabil în era cunoașterii, cu tot ceea ce implică aceasta pentru viața culturală, economică și socială, modelele învățării, muncii și cele ale vieții schimbându-se rapid.

Astfel, **educația europeană** urmărește:

- să se construiască o societate inclusivă care să ofere posibilități egale de acces la educație de calitate de-a lungul întregii vieți a tuturor persoanelor, în care formarea să se bazeze prioritar pe nevoile și cerințele indivizilor;

- să se adapteze oferta de educație și formare, precum și modul în care munca plătită este organizată, astfel încât oamenii să poată participa la educație pe toată durata vieții lor și să-și poată planifica modul în care să combine educația cu munca și viața de familie;
- să se realizeze standarde ridicate de educație și calificare în toate sectoarele, astfel încât să se asigure o educație și o formare de o calitate superioară și, în același timp, să se asigure că abilitățile/însușirile și cunoștințele oamenilor se potrivesc cu cerințele în schimbare ale locurilor de muncă și ale ocupațiilor, ale organizării locului și metodelor de muncă;
- să se încurajeze și să se înzestreze indivizii cu competențele necesare pentru a participa mai activ în toate sferele vieții publice moderne, în special în viața politică și socială la toate nivelurile comunității, inclusiv la nivel european.

Educația europeană înseamnă: *a ști, a face, a fi, a trăi în comunitate, a cunoaște, a explora, a comunica, a se informa, a se integra în comunitate, a fi înțeles, a fi ascultat.*

La acestea se adaugă: susținerea și argumentarea unui punct de vedere diferit; dezvoltarea unei gândiri creative; utilizarea tehnologiilor informaționale de vârf; folosirea unor instrumente de lucru/nu numai cunoștințe; pregătirea pentru viitoarea profesie; consiliere și orientare profesională; aplicarea cunoștințelor asimilate; formarea unei personalități moderne; sociabilitate; aprecierea valorilor; sinceritate și încredere; spirit antreprenorial; moralitate; dezvoltarea gustului estetic; apartenența la un grup; autocunoaștere; motivație; sănătate; socializare; dezvoltarea încrederii în sine; însușirea limbilor străine; formarea unei personalități democratice/moderne.

În acest context european **educația interculturală** apare ca un răspuns la pluralismul cultural contemporan.

Multe organisme internaționale printre care și Consiliul Europei și-au concentrat atenția asupra acestei problematice, formulând o serie de concluzii (Consiliul Europei, 1983):

- **principiul interculturalist**, în situația didactică, nu poate să se substituie unor exigente deja clasice ale școlii, dar le poate însoți și facilita, prin lărgirea sferei de preocupări ale școlii;
- **interculturalismul** înseamnă recunoașterea reciprocă a culturilor de origine și de primire, în cazul migrației, precum și diversității expresiilor culturale ale emigranților și autohtonilor;
- din **recunoașterea egalității valorice a culturilor** nu trebuie trasă concluzia că toate sunt la fel și că dispar unele diferențe sau chiar divergențe;

- **diversitatea experiențelor culturale**, la care se va alinia școala, în noul context, trebuie să determine repunerea în chestiune a criteriilor de evaluare școlară care nu mai rămân socio sau etnocentrice;
- **practica interculturală** în școală, precum și înțelegerea între elevi depind în bună măsură de organizarea proceselor educaționale, de calitatea colaborării între profesorii autohtoni și cei străini;
- **conținutul învățământului** trebuie să se plieze și la coordonatele interculturalității;
- **formarea inițială și continuă a formatorilor** este o altă cale de asigurare a aplicării principiului interculturalității;
- un rol important în traducerea în act a acestei exigențe revine și altor instanțe: **familia, organizațiile de copii și tineret, organizațiile etnice, confesionale** dar și eforturilor educaționale externe ale școlii, ale **capacităților educogene ale formalului, nonformalului și informalului**.

2. Conținuturi

Educația interculturală este educația bazată pe includerea celor excluși, pe crearea unor medii de învățare protective, pe implicarea societății civile, pe intervenția instituțiilor statului privind educația pentru toți; vizează formarea individului ca un ansamblu complex de interacțiuni interpersonale și interculturale, educație prin și pentru valori.

Învățământul românesc aflat într-o permanentă schimbare și transformare se impune a include și o dimensiune interculturală; argumentele sunt multiple în acest sens: ar fi un element inovativ; ar detensiona anumite conflicte interetnice din cauza necunoașterii suficiente din punct de vedere cultural; societatea actuală ar putea fi o societate democratică, permisivă; raporturile interumane ar fi mult mai complexe și s-ar îmbunătăți atât relational cât și cultural.

Cu privire la învățământul românesc în perspectiva educației interculturale, C.Cucoș prezintă o serie de reflecții asupra unor aspecte cum ar fi (C.Cucoș, 2002):

- necesitatea de a fundamenta un sistem și o structură instituțională pentru învățământ care să fie mult mai flexibile și mai permisive la autonomia unităților de bază;
- capacitatea sistemului școlar de a preveni „ghetoizarea” fenomenelor de segregatie culturală, dar și posibilitatea de a se asigura un învățământ în limba maternă pentru comunitățile minoritare;
- necesitatea de a stabili o serie de obiective educaționale centrate pe dobândirea autonomiei spirituale, pe autoinstrucție și autoeducație;

- cerința de a revizui conținuturile programelor de educație; se cer a fi introduse în curriculum-urile școlare noțiuni cu privire la diversitatea culturilor și unitatea umanității;
- lărgirea gamei de strategii și metode didactice prin evidențierea de metode și tehnici didactice mai suplă și compatibile deschiderii interculturale.

Într-un cadru al internaționalizării învățământului superior, al formării unor rețele interuniversitare, un rol important revine universității prin diferite modalități de realizare a educației interculturale.

Exemplificăm prin: multiplicarea contactelor și asigurarea unei cooperări la nivel internațional prin schimburile de studenți și profesori; crearea unor rețele academice, facilitarea accesului la informații, utilizarea în comun a experienței universitare; libera circulație a universitarilor; egalizarea șanselor de exprimare a rezultatelor cercetării prin participări la reuniuni internaționale; invitarea în mediul educativ a unor persoane avizate din exterior, aceste contacte vor fi cu atât mai benefice și mai instructive dacă invitații reprezintă puncte de vedere diferite, medii sociale și culturi diferite; reacția la evenimentele politice locale și internaționale; studiul reciproc al culturilor și în afara unor evenimente culturale specifice (muzica, arhitectura, artele plastice, literatura, științele); colaborarea cu asociațiile locale sau internaționale, mai ales cu diverse asociații nonguvernamentale pe teme de interculturalitate, drepturile omului și emanciparea grupurilor minoritare, pacea, dezvoltarea și protecția mediului.

Toate acestea sunt modalități concrete de realizare a unei cooperări eficiente și a unui parteneriat academic extins la sferă mondială.

3. Concluzii

În loc de concluzii câteva răspunsuri care sintetizează motivația alegerii temei: documentare privind educația interculturală; îmbogățirea cunoștințelor în domeniu; o mai bună informare despre Comunitatea Europeană; cunoașterea realităților europene, a legislației, a organismelor europene; informații de bază cu privire la istoria Europei; răspunde unor tendințe actuale; necesitatea de a cunoaște, de a învăța, de a aplica; oferă o gamă variată de teme de proiecte precum: „Suntem europeni?”, „Educație pentru integrare”, „Educația interculturală”, „Cooperare între oamenii din comunități diferite”, „Limba străină-mijloc de comunicare și apropiere în contextul european”, „Tradiții culturale interregionale”, „Educația pentru lucrul în echipă”, etc.

Prezentăm în continuare o **fișă de disciplină** având ca obiect de studiu educația interculturală.

Facultatea: **Comunicare în inginerie și politici publice**

FIȘA DISCIPLINEI
EDUCAȚIE INTERCULTURALĂ

1. Date despre program								
1.1. Instituția de învățământ superior			Universitatea Politehnica din București					
1.2. Facultatea			Comunicare în inginerie și politici publice					
1.3. Catedra			Științe inginerești					
1.4. Domeniul de studii			Managementul proiectelor și formare profesională în inginerie					
1.5. Ciclul de studii			Licență					
1.6. Specializarea/Programul de studii			Negociere, leadership și comunicare în inginerie					
2. Date despre disciplină								
2.1. Denumirea disciplinei			Educație Interculturală/UPB.16.S.03.A.007					
2.2. Titularul activităților de curs								
2.3. Titularul activităților de seminar								
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	Verificare	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DD
							Obligativitate	DO
3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)								
3.1. Număr de ore pe săptămână		1	din care: 3.2 curs			3.3 seminar/laborator		
3.4. Total ore din planul de învățământ		28	din care: 3.5 curs		14	3.6 seminar/laborator		14
Distribuția fondului de timp								ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								8
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri								2
Tutoriat								
Examinări								2
Alte activități								
3.7. Total ore studiu individual		22						
3.9. Total ore pe semestru		50						
3.10. Numărul de credite		2						
4. Precondiții								
4.1. de curriculum		nu este cazul						
4.2. de competențe		nu este cazul						
5. Condiții								
5.1. de desfășurare a cursului		existența unui amfiteatru dotat corespunzător care să asigure minim 1 m ² /student						
5.2. de desfășurare a		existența unui laborator/seminar dotat corespunzător care să asigure minim						

seminarului sau laboratorului	4/1,5 m ² /student	
6. Competențe specific acumulate		
Competențe profesionale	C6. Planificarea, conducerea, evaluarea și asigurarea calității proiectelor și a programelor de formare profesională continuă în domeniul ingineriei prin optimizarea comunicării și eficientizarea proceselor de management al carierei, specifice mediilor profesionale diverse.	
Competențe transversale	<p>CT1 Însușirea și asumarea prevederilor statutare specifice profesiunilor ingineresti, manageriale și educațional-formative, inițierea/ promovarea unor practici formative și de management de proiect, în condiții de autonomie relativ restrânsă, beneficiind de sprijin și asistență calificată (mentorat de inserție profesională/ mentorat de dezvoltare profesională) și demonstrând responsabilitate profesională.</p> <p>CT2 Planificarea și organizarea activităților formative și de management de proiect, pentru diferite categorii de beneficiari, promovând diversitatea și egalitatea de șanse, în contexte variate (formal, nonformal, informal, blended-learning, e-learning), manifestând disponibilitate pentru a lucra în echipe multi/ pluridisciplinare și distribuind echitabil sarcini specifice pentru nivelurile subordonate.</p>	
7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila de competențelor specifice acumulate)		
7.1. Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și aplicarea principiilor care guvernează educația interculturală.	
7.2. Obiective specifice	Dezvoltarea unei viziuni integrative asupra educației interculturale și metodelor sale. Elaborarea de proiecte de bune practici în educația interculturală.	
8. Conținuturi		
8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Educație interculturală: introducere și perspective de analiză; Educația interculturală - o nouă provocare a societății actuale/considerații generale; Educația interculturală în contextul educației integrale și în contextul european.	Prelegerea Conversația Explicația	2 ore
2. Stereotipuri, prejudecăți, discriminare. Identități culturale: Stereotipurile și modalitățile de contracarare a lor; Prejudecățile și discriminarea – strategii de eliminare/ control.	Prelegerea Conversația Explicația	2 ore
3. Identitate culturală și diferențe interculturale: Cultură și educație; Înțelegerea culturii - perspective interculturale; Relativismul cultural; Perspective de analiză și interpretare.	Prelegerea Conversația Explicația	2 ore
4. Comunicarea interculturală: Comunicarea și importanța dialogului intercultural; Modelul comunicării interculturale.	Prelegerea Conversația Explicația	2 ore
5. Grupuri majoritare/grupuri minoritare: Actualitatea educației interculturale - globalizare și migrație; Teoria identității sociale – modelul relațiilor inter-grupuri.	Prelegerea Conversația Explicația	2 ore

6. Conflictele și rezolvarea lor în contexte educaționale: Definirea conflictelor și modalități de abordare a acestora; Conflicte în zona educaționalului: școală, familie, societate; Rolul educației în rezolvarea conflictelor interculturale.	Prelegerea Conversația Explicația	2 ore
7. Specificul formării din perspectivă interculturală: Educația interculturală pentru formatori; Cerințe esențiale ale educației pentru interculturalitate.	Prelegerea Conversația Explicația	2 ore
Bibliografie*		
8.2. Seminar/Laborator	Metode de predare	Observații
1. Educație interculturală: introducere și perspective de analiză.	Conversația Explicația Studii de caz	2 ore

*Bibliografia fișei de disciplină este aceeași cu cea prezentată la finalul articolului

2. Stereotipuri, prejudecăți, discriminare. Identități culturale.		Conversația Explicația Studii de caz	2 ore
3. Identitate culturală și diferențe interculturale.		Dezbaterea Studii de caz Proiectul	2 ore
4. Comunicarea interculturală.		Exerciții de comunicare interculturală	2 ore
5. Grupuri majoritare/grupuri minoritare.		Dezbaterea	2 ore
6. Conflictele și rezolvarea lor în contexte educaționale		Studii de caz Conversația Dezbaterea Explicația	2 ore
7. Specificul formării din perspectivă interculturală.		Conversația Dezbaterea Explicația	2 ore
Bibliografie*			
9. Coroborarea/validarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorii reprezentativi din domeniul aferent programului			
-			
10. Evaluare			
Tip activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	Participare la activitatea didactică. Utilizarea corectă a conceptelor și termenilor specifici domeniului. Capacitatea de aplicare a noțiunilor învățate.	Observarea activității studenților Verificare/examinare orală Prezentarea portofoliului individual	80%
10.5. Seminar/ Laborator	Participarea activă la seminarii. Elaborarea temelor de casă. Conceperea unui program de formare continuă. Utilizarea coerentă și fluentă a termenilor specifici.	Fișe de prezență Verificarea portofoliului individual	20%
10.6. Standard minim de performanță			
Standard: Rezolvarea optimă a unor probleme privind planificarea, conducerea, evaluarea și asigurarea calității proiectelor și a programelor de formare profesională continuă în domeniul ingineriei.			
Nivel minimal: Rezolvarea corectă a unor probleme de complexitate medie referitoare la planificarea, conducerea, evaluarea și asigurarea calității proiectelor și a programelor de formare profesională continuă în domeniul ingineriei.			

*Bibliografia fișei de disciplină este aceeași cu cea prezentată la finalul articolului

Bibliografie

1. Ciolan L. (2000). *Pași către școala interculturală*. București: Editura Corint.
2. Conseil de l'Europe. (1983). *Recueil d'information sur les operations d'éducation interculturelle en Europe*. Strasbourg.
3. Cucuș, C. (2000). *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*. Iași: Editura Polirom.
4. Cucuș, C. (2002). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
5. Dasen, P., Perregaux, C., Rey, M. (1999). *Educația interculturală. Experițe, politici, strategii*. Iași: Editura Polirom.
6. Iucu, R. (2001). *Instruirea școlară*. Iași: Editura Polirom.
7. Minder, M. (2011). *Didactica funcțională*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
8. Mircesu, M., Chircu, S.(2010). *Educație interculturală*. București: Editura PRINTECH.
- 9.